

PŘEDKLÁDACÍ ZPRÁVA

Usnesením vlády č. 5 ze dne 5. ledna 2005 *k realizaci Konceptce integrace cizinců do konce roku 2004 a k jejímu dalšímu rozvoji v roce 2005* (v bodě III./1., písm. e)) bylo uloženo ministru práce a sociálních věcí zpracovat a do 31. prosince 2005 předložit vládě materiál o realizaci Konceptce integrace cizinců v roce 2005 a jejím dalším rozvoji, jehož součástí bude komplexní návrh dlouhodobých legislativních a praktických opatření. Ministerstvo práce a sociálních věcí zpracovalo předkládaný materiál v souladu s výše uvedeným usnesením vlády a s využitím podkladových materiálů příslušných ministerstev a dalších institucí, participujících na realizaci Konceptce integrace cizinců. Za účelem důkladného projednání došlých připomínek bylo požádáno o odklad termínu pro předložení materiálu vládě do 31.1.2006.

Těžiště předkládaného materiálu spočívá v předloženém návrhu aktualizované Konceptce integrace cizinců, která v řadě směrů významným způsobem mění dosavadní nastavení politiky vlády v oblasti integrace cizinců. Konceptce integrace cizinců byla doposud realizována metodou „mainstreamingu“, aniž by přehledným způsobem vymezovala priority politiky integrace cizinců v České republice v dlouhodobějším horizontu. V rámci aktualizované Konceptce integrace cizinců jsou navrhována cílená specifická opatření, čímž jsou stanoveny prioritní oblasti vládní politiky integrace cizinců. Vymezena jsou dále opatření podpůrná, tj. taková, která procesu integrace napomáhají.

Cílená specifická opatření a podpůrná opatření jsou dále konkretizována v předloženém *komplexním návrhu dlouhodobých legislativních a praktických opatření*, kde jsou současně stanoveni gestoři a časový harmonogram plnění jednotlivých opatření. Usnesení vlády ukládá jednotlivým ministrům realizovat v rámci své působnosti úkoly vyplývající z komplexního návrhu dlouhodobých legislativních a praktických opatření; vzhledem k požadavku Legislativní rady vlády jsou v bodě III./3 ukládací části usnesení specificky uvedeny rovněž legislativní úkoly na rok 2006, vyplývající z uvedeného komplexního návrhu dlouhodobých legislativních a praktických opatření. Při zpracování *komplexního návrhu dlouhodobých legislativních a praktických opatření* vycházelo Ministerstvo práce a sociálních věcí především z *Plánů integrační politiky* jednotlivých resortů a dále z „*Analýzy situace a postavení cizinců dlouhodobě žijících na území České republiky*“ (zpracované na základě podkladů jednotlivých ministerstev v roce 2003) a následně „*Analýzy postavení cizinců dlouhodobě žijících v ČR a návrhu optimalizačních kroků*“ (zpracované nezávislou analytickou agenturou v roce 2004). Využity byly rovněž dosavadní zkušenosti s realizací politiky integrace cizinců, a to jak na vnitrostátní, tak mezinárodní úrovni.

Ve své další části se materiál zaměřuje na zhodnocení aktivit realizovaných v oblasti integrace cizinců do konce roku 2005 a návrh dalšího postupu. Informuje o integraci cizinců v mezinárodním kontextu a zapojení České republiky do mezinárodních institucí, ale také o realizaci Konceptce integrace cizinců v České republice - o činnosti meziresortní Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců, o činnosti odborných konzultačních skupin, zřízených v rámci uvedené Komise, o realizovaných projektech na podporu integrace cizinců, o plnění Plánů integrační politiky jednotlivých resortů, o problémech v oblasti sběru a zpracování statistických údajů o cizincích, apod.

V rámci předkládaného materiálu je používán pojem cizinec, přičemž pod tento pojem jsou zahrnováni jak cizinci, tak cizinky. Při rozpracování návrhů jednotlivých opatření stanovených v aktualizované Koncepci integrace cizinců bude respektováno genderové hledisko.

Projekty realizované v rámci Koncepce v roce 2005 byly zaměřeny na legálně dlouhodobě pobývajících cizince, v některých případech se však projekty v rámci takto široce definovaného okruhu osob zaměřily na skupiny osob se specifickými potřebami, a tedy i konkrétně na ženy-imigrantky (např. projekt Podpora integrace znevýhodněných skupin migrantů či Multikulturní ženská skupina). Komplexní data o postavení žen-cizinek a mužů-cizinců v ČR nejsou doposud k dispozici. Některá statistická data týkající se cizinců však již dnes genderové hledisko zohledňují – jedná se například o některé statistiky ekonomické aktivity a pilotního projektu Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků (publikace ČSÚ-Cizinci v České republice, VÚPSV – Mezinárodní pracovní migrace v ČR).

Situace žen-cizinek je v hostitelských zemích v obecné rovině považována za důležitou oblast, a to zejména díky faktu, že jak ukazují zkušenosti ze světa, ženy-cizinky patří k jedné z nejvíce znevýhodněných skupin na trhu práce. Účast na trhu práce a dosažení ekonomické soběstačnosti jsou vnímány jako jeden z určujících faktorů úspěšné integrace. Jelikož ženy-cizinky však z nejrůznějších důvodů mají přístup na trh práce v hostitelské zemi často ztížen ve větší míře než je tomu u mužů-cizinců, dochází u nich také častěji k jejich sociální exkluzi a k ohrožení chudobou. Souvisejícím problémem je pak navazující mnohonásobná diskriminace, kdy ženy-cizinky čelí nejen diskriminaci na základě etnického původu či rasy a na základě pohlaví, ale jsou často vystaveny diskriminaci i na základě náboženského vyznání, zdravotního postižení, sexuální orientace nebo věku.

Přestože relevantní výzkumy v této oblasti nebyly dosud uskutečněny, dá se předpokládat, že ženy-cizinky se v ČR potýkají s obdobnými problémy jako v jiných státech. Ve Společném memorandu žen z etnických menšin, které bylo vydáno na základě mezinárodní konference žen-cizinek v roce 2005, ženy-cizinky samy identifikovaly jako základních problémové okruhy této oblasti šest oblastí. Jednalo se zejména o problematiku zdravotní péče a sociálních služeb, školství a přístupu ke vzdělávání, otevřeného rasismu a diskriminace na veřejnosti a v zaměstnání, nedostatku informací, problematiku závislosti a ztráty důstojnosti při dlouhodobém pobytu v azylovém táboře a nelegální migrace.

Další možné problematické oblasti týkající se žen-cizinek jsou uvedeny v Koncepci rodinné politiky MPSV. V důsledku role žen-cizinek v péči o děti je zdůrazňována především jejich nižší šance na získání zaměstnání, omezená možnost navštěvování kurzů českého jazyka a akcí cílených na integraci cizinců do společnosti.

Na zajištění realizace Koncepce integrace cizinců v roce 2006 byl uplatněn Ministerstvem práce a sociálních věcí požadavek na částku 25 mil. Kč (z rozpočtové kapitoly *Všeobecná pokladní správa, položky Integrace cizinců*). Navrhované rozdělení uvedené částky je následující: Ministerstvo práce a sociálních věcí - 9 000 tis. Kč; Ministerstvo vnitra - 5 000 tis. Kč; Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy - 3 800 tis. Kč; Ministerstvo zdravotnictví - 3 000 tis. Kč; Ministerstvo kultury - 2 500 tis. Kč; Ministerstvo průmyslu a obchodu - 600 tis. Kč; Ministerstvo pro místní rozvoj - 600 tis. Kč a Český statistický úřad - 500 tis. Kč.

Předložený materiál byl připomínkován členy meziresortní Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců a následně byl dne 6. prosince 2005 rozeslán do meziresortního připomínkového řízení se lhůtou pro sdělení připomínek do 19. prosince 2005. Materiál je předkládán bez rozporů; všechny zásadní připomínky byly buď akceptovány nebo v dohodě resortů vypořádány.

Vyhodnocení meziresortního připomínkového řízení je obsaženo v části VII. předkládaného materiálu.